

RIGSOMBUDSMANDEN I GRØNLAND

Dato: 4. januar 2022

Samtlige ministerier mv.

Indberetning fra rigsombudsmanden i Grønland

Formand for Naalakkersuisuts nytårstale: Múte B. Egede lagde i sin første nytårstale som formand for Naalakkersuisut vægt på tryghed, nærhed og solidaritet i samfundet. Han fremhævede behov for nye tiltag på især boligområdet og socialområdet og nødvendigheden af, at det generelle uddannelsesniveau højnes, således at samfundet vil være bedre rustet til at tage sig af de svageste. Naalakkersuisut vil derfor i det nye år fremlægge forslag til reformer på social-, arbejdsmarkeds- og skatteområdet. Formanden understregede, at Naalakkersuisut fortsat vil søge bred politisk opbakning til reformer og nye tiltag.

Formanden pegede på, at det trykke hjem er forudsætningen for et trygt samfund. Han opfordrede derfor til en åben samtale om, at psykisk og fysisk vold forekommer, og han slog fast, at Naalakkersuisut vil være med i front for at bekæmpe dette problem, og det skal ske på en nuanceret og en kollektiv måde.

For at fremme et mere lige og selv bærende samfund, skal der gøres brug af eksisterende, lokale kompetencer for at skabe grobund for initiativer, udvikling og muligheder i alle beboede områder, og ikke kun i de byer, hvor der etableres lufthavne. Bæredygtig udvikling, herunder især på fiskeriområdet, er en forudsætning for fremtidige muligheder. Grønland kan have stor indflydelse og bidrage med meget over for verdenssamfundet på mange felter; på energiområdet har man overskud og kan bidrage til klimamålene til vedvarende energi gennem vandkraft, som også kan eksporteres. Formanden for Naalakkersuisut opfordrede til deltagelse i de globale bestræbelser på et mere bæredygtigt liv for herigennem at vise verden, at Grønland i fremtiden kan blive en selvstændig samarbejdspartner.

Ny formand for Forfatningskommissionen: Tidl. formand for Naalakkersuisut Kuupik Kleist (IA) er udpeget som ny formand for forfatningskommissionen. Kleist er udpeget af IA, der som Inatsisartuts største parti udpeger kommissionsformanden. Den tidligere formand, Ineqi Kielsen, der er udpeget af Siumut, fortsætter som næstformand. Øvrige medlemmer er Simigaq Heilmann, udpeget af Demokraatit, og Mari Kleist, udpeget af Naleraq. Partiet Atassut er ikke repræsenteret i kommissionen, idet partiet i sommeren 2020 besluttede ikke at deltage i arbejdet. Atassut er fortalere for, at Grønland forbliver i rigsfællesskabet og har karakteriseret forfatningsarbejdet som et 'fantasiprojekt'.

Forfatningskommissionen blev nedsat i 2017 efter flere års debat om emnet. Arbejdet i kommissionen har i flere perioder ligget stille pga. uenighed om kommissoriet og uklarhed om kommissionens sammensætning. Seneste reviderede kommissorium er fra 2020.

Forfatningskommissionen skal, jf. kommissoriet, aflevere udkast til en grønlandsk forfatning til Naalakkersuisut. Dette skal ske senest den 31. december 2022, således at Naalakkersuisut kan forelægge dette for Inatsisartut under forårssamlingen 2023. Kommissorium mv. kan ses på Forfatningskommissionens hjemmeside www.tunngavik.gl.

Royal Arctic Line: Ny basishavn: Det 100 pct. selvstyrejede aktieselskab Royal Arctic Line, der har enekoncession på al søtransport af gods til og fra Grønland og mellem de grønlandske byer og

Rigsombudsmanden i Grønland
Indaleeqqap Aqqutaa 3
Postboks 1030
3900 Nuuk

Kalaallit Nunaanni Rigsombudsmandi
Telefon: (+299) 32 10 01
Telefax: (+299) 32 41 71
E-mail: riomgr@gl.stm.dk
www.rigsombudsmanden.gl

bygder, har siden 1972 haft basishavn i Aalborg. Royal Arctic Line har imidlertid opsagt aftalen med Port of Aalborg til udløb i 2022, og selskabet har derfor varslet afskedigelser af ca. 100 medarbejdere i første halvår af 2022. Selskabet vil fortsat beskæftige ca. 40 medarbejdere i Aalborg inden for kundeservice, IT, HR, økonomi, skibsdrift og salg. Det er hensigten at al godstransport mellem Danmark og Grønland i fremtiden skal gå via Århus, idet det er opfattelsen, at Grønland herved i højere grad integreres i det internationale logistiksystem.

Energiforsyning: Renoveringsefterslæb: December måneds omfattende strømnedbrud i Nuuk, som tillige medførte nedbrud af telekommunikation og dataforbindelser i hele landet, har skabt politisk fokus på forsyningssikkerheden og vilkårene for det selvstyrejede energiforsyningsselskab Nukissiorfiit. Inatsisartuts finans- og skatteudvalg anførte i en pressemeddelelse medio december, at Nukissiorfiit igennem en årrække har oparbejdet et renoveringsefterslæb på grund af en presset økonomi. Udvalget anmodede derfor Naalakkersuisut om et overblik over efterslæbet og en konkret plan for indsatsen på området, idet man fandt, at hændelsen i december var et ”wake up call”. Energidirektør Kasper Mondrup har til KNR udtalt, at Nukissiorfiit gennem flere år har advaret om manglende sammenhæng mellem indtægter og udgifter i virksomheden. Han peger på, at den såkaldte ensprisreform, der siden 2018 har fastsat ens takster på el, vand og varme i hele Grønland, er en del af årsagen til virksomhedens økonomiske udfordringer, idet taksterne, der er politisk besluttet, er sat for lavt. Det er fremgået, at Nukissiorfiit anslår, at der er behov for at investere 200 millioner kroner hvert år for at sikre forsyningssikkerheden i Grønland. Der blev i 2020 investeret 38 millioner kroner i vedligeholdelse af eksisterende anlæg.

Royal Greenland A/S ramt af omfattende cyberangreb: Fiskerikoncernen Royal Greenland A/S blev medio december ramt af et omfattende cyberangreb, der bl.a. har påvirket kommunikations- og betalingskanaler. Cyberangrebet har ramt hele koncernen, der har aktiviteter i Danmark, USA, Japan og Kina foruden i Grønland. En særlig udfordring har været, at angrebet har ramt lønsystemet, hvorfor løn til koncernens fabriksmedarbejdere og fiskere har måttet udbetales som a contobeløb. Koncernen har ikke ønsket at oplyse detaljer om cyberangrebet eller om angrebets omfang, men det er fremgået, at størstedelen af selskabets systemer har måttet lukkes ned. I et interview til Grønlands radioavis 30. december 2021 afviste koncernens kommunikationschef at udtale sig om en tidshorison, men han angav, at man langsomt er ved at arbejde sig igennem følgerne af angrebet.

Coronasituationen: Formand for Naalakkersuisut og landslæge Henrik L. Hansen oplyste på et pressemøde 4. januar 2022, at der i de seneste uger er set hastig smittespredning, især i Nuuk, i parallel med den udvikling, man ser i Danmark, idet smittespredningen dog er ca 14 dage forskudt i Grønland. Smitten ventes derfor at toppe ult. januar. Rejseaktivitet ifm julen har utvivlsomt spillet en rolle i smittespredningen. Den udbredte smitte nødvendiggør ny tiltag, ikke mindst for at mindske belastningen på sundhedsvæsenet og samfundskritiske funktioner.

Prøver fra Grønland er endnu ikke analyseret på Serumintitutet, hvorfor det ikke er endelig påvist, at der sker smitte med omikronvariant – men smitemønster, hastighed og påvirkning tilsiger, at der må være tale om denne variant. Det må forudses, at mange borgere i Grønland i den kommende tid vil blive smittet. Der forekommer nu smitte mange steder på kysten. Opgaven går ud på at hindre, at for mange smittes samtidig. 1 ud af 5 testede i Nuuk har været coronapositiv i de seneste dage.

Mikaela Engell